

Cudná vidimská kráska

aneb od nevidim do nevidim obdivujte Horní Vidim (a okolí).

NP Českosaské Švýcarsko se pyšní největším skalním obloukem našeho kontinentu – známou Pravčickou bránou. Chceme – li my, lid roverský a korkaský, obdivovat krásu skalních bran, nemusíme se vydávat až do Zadní země či do blízkých Ledovek. Většina z nás zřejmě zná skalní bránu u Jestřebic (jinak řečeno u Vojtěchova) či skalní okno (bránu) v Planém dolu. Dnes bych vás chtěl seznámit s bránou, o níž se domnívám, že ji mnozí z vás neznají. Jak napovídá název článku, naše utajená korkaská kráska se nachází poblíž obce Horní Vidim. Svým tvarem opravdu připomíná slavnou „dospělou“ Pravčickou sestru, jen její rozměry jsou poněkud „dívčí“ či spíše dětské. Zatímco Pravčická sestra vystavuje na odiv svých úctyhodných 26,5 m na šíři a 16 m na výšku, „naše branka“ dosahuje v obloukovitém otvoru výšky 3,3 metrů při šíři necelých 5 metrů. V perforaci pak brána dosahuje mocnosti 4 m. Na kráse ji to však pranic neubírá. Chcete – li se s ní seznámit osobně a zvolíte – li pad'oursky příjezd „plechovým ořem“, můžete využít služeb parkoviště před domovem důchodců, jenž je umístěn v místním záměcku. Půvabný, původně barokní, záměček, novobarokně renovovaný roku 1898, s přilehlým záměckým parkem, rozhodně stojí za zhlédnutí,

Jeskyně Sklep, foto Ent

byť by se jednalo pouze o letmou prohlídku exteriéru. Zámek je rozlehlá patrová budova půdorysu písmene H, západní záměcké křídlo je dvoupatrové s vysokou hranolovou věží, která je zakončena cibulovitou bání. K zámku přiléhá unikátní horský anglický park s romantickými stavbami a sochami. Zámek nechali vystavět v polovině 18. století Sweerts – Šporkové, západní křídlo bylo přistavěno v roce 1898 při zmiňované pseudobarokní úpravě. Domovem důchodců se zámek stal ve 2. polovině minulého století.

Od zámku se můžete vydat po modré turistické značce, za silnicí minete informační tabuli a máslově žlutou budovu s věžičkou – nepřehlédnutelnou záměckou vodárnu. Kolem památníku letce kpt. Eduarda Kříže, který zde tragicky zahynul při zkušebním letu (zřítíl se dne 23. 9. 1952 s letounem Avia S - 199) sestoupíte podél bývalého pivovaru ke Starému zámku. Tento známý a snadno dostupný skalní hrádek, zčásti zničený pískovcovým lomem z let 1890 – 1906, se rozkládá na severním skalisku (v mapě je označen jako dolní). Po vystoupení na náhorní plošinu naleznete zbytky tří místností, z

Korkaská brána, foto Ent

nichž jedna je vytesána v průrvě mezi skalami, a několik dražé pro vodorovné uložení trámů. Vydáte – li se na protilehlou jihovýchodní hranu skal, minete ve skále vytesanou asi 1,5 m hlubokou cisternu, od níž se táhne nezřetelná cesta vzhůru po svahu (lze jít i po hřebínku) směrem k poli. Po cca 100 m se octnete na malé plošince s miniaturní jeskyňkou (sklípkem). Otázky, zda se jednalo o předsunuté opevnění Starého zámku nebo o další hrádek, vezmou za své tváří tvář naší krásce, již odsud pohlédnete přímo do jejího podmanivého skalního oka.

Poutníci pokračující od Starého zámku dolů po modré se mohou podívat i na nedalekou skalní jeskyňku vytesanou v pískovcovém suku na zpola zalesněném návrší (kóta 271 m. n. m.) vypínajícím se severně od ohybu modré. Pokud se jim chce škrábat na protilehlý vrch Hřebenáč (SV od rozcestí modré se silnicí), mohou zde obdivovat četné železité inkrustace.

Vraťme se však ještě k našemu původnímu stanovišti u vidimského zámku. Půjdete – li od brány zámku směrem k náměstíčku s vévodící dominantou novogotického kostela sv. Martina, naláká vás po pravé ruce otevřený portál barokní brány. Řekněte melon a vstupte, projděte kolem hospodářských budov a dejte se pěšinou směrem na blízkou hranu skal. Záhy (po asi 150 m) budete královsky odměněni pohledem na jednu ze dvou jeskyní záměckého parku – na jeskyni Sklep.

Umělá jeskyně, vytesaná do pískovcového bloku, je obdélníkovitého tvaru o rozměrech 7 x 4 m. Do stropu je vyražen komín čtvercového průřezu - v dolní části o rozměrech 0,4 x 0,4 m rozšiřující se směrem nahoru až na 1,3 x 1,3 m. Na stěnách je vytesáno několik nápisů, průčelí jeskyně je ozdobeno vytesanými reliéfy hlav. Sklep údajně pochází z dob husitských válek, kdy na Vidimi stávala tvrz. Pro naše putování je tato první jeskyně začátkem nesmírně zajímavé a napínavé cesty. Než se na ni vydáme, zmíním se ještě o druhé jeskyni, kterou nalezneme zhruba uprostřed naznačené cesty. Najdeme zde na úrovni terénu ve skále vytesaný obdélníkový otvor o rozměrech 3,7 x 0,6 m, dříve celý přezděný cihlovou půlkulatou klenbou. Jedná se o svislý, dolů se zužující komín

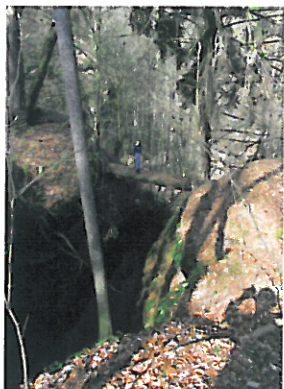

Vidimský zámek, foto Ent

směřující do vlastní jeskyně, jež je půlvejčitého tvaru asi 3,5 m dlouhá a 3 m široká. Jeskyně dostala jméno podle své polohy – V záměckém parku. O účelu obou jeskyní se můžeme jen dohadovat. Prvá mohla sloužit jako skrýš, obydlí, dle pověsti byla i žalářem. Je možné, že Sklep neměl původně zřízen současný pohodlný vchod a byl opatřen pouze svislou šachtou. Podobně tomu může být i u druhé jeskyně. Německy psaný záznam z roku 1888 označuje Sklep jako Beheltnis, což je označení

Korkaská brána, foto Ent

Jeden z můstků vyhlídkové trasy,
foto Ent

pro skladiště, nádržku či jímku. Je velmi pravděpodobné, že využití jeskyní se v průběhu doby měnilo.

Leč zpět ke slibované napínavé cestě. Počínaje jeskyní Sklep se ocitáme na unikátní cestě vinoucí se v zářezu skalních srázů či po jejich vrcholcích strmě spadajících pod zámeckým parkem do Vidimského dolu. Na svědomí ji má německý továrník Theodor Grohman, jenž nechal zámek kolem roku 1890 nákladně opravit a založit u něj park, v němž jako projev díky za uzdravení se své těžce nemocné ženy nechal zřídit jakési „visuté romantické korzo“. Tato originální forma dárku pro milovanou ženu měla podobu zhruba kilometrové vyhlídkové trasy vedoucí přes průrvy na okrajích strmých skal, jež byly přemostěny železobetonovými můstky. Procházková trasa začínala u zámku, vedla přes zmiňovanou jeskyni Sklep a dále po 34

následujících můstcích. Kostru můstků tvoří tři až čtyři vodorovně položené traverzy vyzděné betonem či cihlami. Na betonových nebo cihlových podezdívkách (pilířích) spočívají i okraje lávek. Můstky byly opatřeny bezpečným zábradlím, dnes se návštěvník musí spolehnout jen na svou pozornost a opatrnost. Délka většiny můstků kolísá mezi dvěma až sedmi metry, pět nejdelších měří 8 m. Vzhledem k době vzniku této unikátní technické památky a k pozdější nulové údržbě jsou můstky ve velmi chatrném stavu, dva z nich se dokonce již zbouraly a zřítily se do rokle. Vstup tedy jen na vlastní nebezpečí a pouze v neklouzavém počasí! Představa, že by tento článek mohl „mít na svědomí“ nějakého neznámého, po romantice bažícího, neopatrného kamaráda, je děsivá...

Romantickou procházku po oblinách skalních srázů, na nichž se ukrývá i chráněný bramborík evropský, přes hlubiny strží a propastí, zakončíme sestupem do úzké strmé rokle ústící do Vidimského dolu. Budeme – li sestupovat navečer a budeme – li mít jen trochu štěstí, uvítá nás z blízkých strání mufloní bekot... slunko ukládá rudnoucí hlavu do měkkých dalek západního obzoru, přes potemnělou cestu přebíhá jelenec virginský (tak jsem tuto neznámou spárkatou po konzultaci s odborníky identifikoval) následovaný početným mufloním stádem... Požehnaný kraj mnoha půvaby oplývající. Šeří se – od nevidim do nevidim skládal jsem pro Horní Vidim neumělou poklonu!

Ent

Na žluté turistické značce ve Vidimském dole, foto Ent